

public issue

Η ελληνική κοινή γνώμη απέναντι στο Ισλάμ & την ανέγερση τζαμιού στην Αθήνα

Ανάλυση της Public Issue

Η έρευνα της Public Issue για τις στάσεις των Ελλήνων απέναντι στο Ισλάμ διερεύνησε, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, τις κοινωνικές αντιλήψεις για τις έννοιες και τα σύμβολα που συσχετίζονται με την Ισλαμική θρησκεία, το βαθμό γνώσης και εξοικείωσης των πολιτών με την Ισλαμική παράδοση καθώς, επίσης και τις υφιστάμενες κοινωνικές πεποιθήσεις, σχετικά με τις σχέσεις Ισλάμ-Δύσης και Ισλάμ-Ελλάδας.

Σημαντικότερα ευρήματα

- Σχεδόν 1 στους 2 Έλληνες (54%) αντιλαμβάνεται το Ισλάμ μόνον ως θρησκεία και όχι ως πολιτική.
- Οι 8 στους 10 δηλώνουν ότι δεν γνωρίζουν τη διδασκαλία και τα έθιμα του Ισλάμ (77%), ενώ σχεδόν αντίστοιχο ποσοστό (83%) δηλώνει ότι δεν έχει έρθει ποτέ σε επαφή με το Κοράνιο.
- Αντίθετα, σχεδόν 4 στους 10 πολίτες (42%) αναγνωρίζουν ότι υπάρχουν αρκετά κοινά σημεία μεταξύ του Ισλάμ και του Χριστιανισμού.
- Αρνητική εντύπωση στην ελληνική κοινή γνώμη προκαλούν οι λέξεις: «μπούρκα» (67%), «ισλαμική μαντίλα» (62%) και «τζιχάντ» (53%).
- Ο 1 στους 2 πολίτες (51%) πιστεύει ότι το Ισλάμ οδηγεί στη βία πιο εύκολα από άλλες θρησκείες.
- Σε σχέση με τον Χριστιανισμό, η Ισλαμική θρησκεία θεωρείται περισσότερο δογματική (82%) και ότι έχει ισχυρότερη σχέση με την πολιτική (42%).
- Σε γενικές γραμμές, οι διμερείς σχέσεις Ισλάμ-Ευρώπης χαρακτηρίζονται (53%) «κακές», όπως - σε μεγαλύτερο όμως βαθμό- και του Ισλάμ με τις ΗΠΑ (61%).
- Οι 2 στους 3 πολίτες (67%) πιστεύουν ότι υπάρχει σήμερα «σύγκρουση πολιτισμών» μεταξύ Ισλάμ και Δύσης. Επιπροσθέτως, το 55% των ερωτώμενων δεν θα απέκλειε μια διαμάχη μεταξύ Ισλαμικού και Δυτικού κόσμου στο μέλλον.
- Σχεδόν 2 στους 3 Έλληνες (63%) θεωρούν ότι η Ελλάδα βρίσκεται «μακριά» από το Ισλαμικό κόσμο.
- Η μεγάλη πλειοψηφία των Ελλήνων πολιτών, συγκεκριμένα 7 στους 10 (70%) δεν θεωρεί ότι «απειλείται» σήμερα από το Ισλάμ.

public issue

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, περισσότεροι από 5 στους 10 Έλληνες κρατούν μια ουδέτερη στάση απέναντι σε παραδοσιακές έννοιες και σύμβολα του αραβικού κόσμου, τονίζοντας ότι δεν τους δημιουργείται ούτε θετική αλλά ούτε αρνητική εντύπωση από λέξεις που συσχετίζονται με το Ισλάμ, όπως είναι: οι «Άραβες» (50%), το «Κοράνι» (52%), οι «Μουσουλμάνοι» (53%), ο «Προφήτης Μωάμεθ» (53%), το «Τζαμί» (54%) και το «Ισλάμ» (61%) αυτό καθ' εαυτό.

Ωστόσο, οι λέξεις με μια περισσότερο φονταμενταλιστική απόχρωση όπως «Μπούρκα», «Ισλαμική μαντίλα» και «Τζιχάντ» προκαλούν μάλλον αρνητική εντύπωση σε ποσοστά 67%, 62% και 53% αντίστοιχα. Σε αυτό ίσως να οφείλεται το γεγονός ότι, παραδοσιακά, οι συγκεκριμένες έννοιες υπήρξαν αρνητικά φορτισμένες από τον Δυτικό πολιτισμό. Εν προκειμένω, η «ισλαμική μαντίλα» θεωρείται κατάλοιπο πατριαρχικής, μη κοσμικής κοινωνίας, η «μπούρκα» έχει κατηγορηθεί επανειλημμένως ότι καταπιέζει τα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών, ενώ το «τζιχάντ» συνδέεται, με τον «ιερό πόλεμο».

Ανάμεσα στην θρησκευτική και την πολιτική υπόσταση του Ισλάμ, οι Έλληνες αναγνωρίζουν περισσότερο την θρησκευτική (54%), παρά την πολιτική (18%). Παρόλο που το Ισλάμ είναι μια από τις τέσσερις δημοφιλέστερες θρησκείες¹ του κόσμου, αριθμώντας περίπου 1.5 δισεκατομμύριο πιστούς, οι 8 στους 10 (77%) Έλληνες πολίτες δηλώνουν άγνοια για τη διδασκαλία και τα έθιμα του, ενώ αντιστοίχως 8 στους 10 (83%) πολίτες αναφέρουν ότι δεν έχουν έρθει ποτέ σε επαφή με το Κοράνιο, ήτοι το ιερό βιβλίο της Ισλαμικής θρησκείας. Από την άλλη πλευρά, το γεγονός ότι η Ελληνική κοινή γνώμη αναγνωρίζει σε ποσοστό 42% αρκετά κοινά σημεία μεταξύ Ισλάμ και Χριστιανισμού δεν θα πρέπει να εκπλήσσει, δεδομένης της ιστορικής σχέσης Ισλάμ-Χριστιανισμού. Ωστόσο, παρά την παραδοχή των κοινών ριζών στη διδασκαλία των δύο θρησκειών, 1 στους 2 (51%) Έλληνες πολίτες πιστεύει ότι το Ισλάμ οδηγεί στη βία πιο εύκολα από τις άλλες θρησκείες, συμπεριλαμβανομένου και του Χριστιανισμού.

Όσον αφορά τις σχέσεις του Ισλάμ με τις χώρες της Δύσης, η πλειοψηφία της κοινής γνώμης τις χαρακτηρίζει σε γενικές γραμμές «κακές». Έτσι, αναφορικά με τις σχέσεις Ισλάμ και Ευρωπαϊκών χωρών, σχεδόν 1 στους 2 Έλληνες (53%) πιστεύει ότι είναι κακές, ενώ μόλις οι 3 στους 10 (29%) Έλληνες θα τις χαρακτήριζε καλές. Αντίστοιχα, η εικόνα των Ελλήνων πολιτών για τις σχέσεις Ισλάμ και Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής αξιολογείται ως περισσότερο αρνητική, καθότι οι 6 στους 10 (61%) Έλληνες χαρακτηρίζουν τις σχέσεις αυτές ως «κακές».

¹ Μαζί με τον Χριστιανισμό, τον Βουδισμό και τον Ινδουισμό.

public issue

Αντίστοιχη με την αντίληψη που διακατέχει τους Έλληνες, σχετικά με τις σχέσεις Ισλάμ – Δύσης, είναι και η πεποίθηση που έχουν 2 στους 3 (67%) Έλληνες πολίτες, ότι μεταξύ Χριστιανισμού και Ισλαμισμού υφίσταται σήμερα μια «σύγκρουση πολιτισμών»². Μάλιστα, σχεδόν 1 στους 2 ερωτηθέντες (55%) δεν θα απέκλειε και το ενδεχόμενο μιας περαιτέρω σύγκρουσης μεταξύ Ισλάμ και Δύσης στο μέλλον.

Για την πλειοψηφία των Ελλήνων πολιτών και συγκεκριμένα για τους 2 στους 3 (63%) ερωτηθέντες, η απόσταση που υπάρχει μεταξύ της Ελλάδας και του Ισλαμικού κόσμου χαρακτηρίζεται ως «μεγάλη», ενώ σχεδόν 1 στους 4 ερωτώμενους (27%) θεωρεί ότι αυτή είναι «μικρή». Ωστόσο, πέρα από τις διαφορές μεταξύ Ελλάδας και Ισλαμικού κόσμου, αλλά και την έντονα διαπιστωμένη διαφορετικότητα αυτών των δύο κόσμων, από τα αποτελέσματα της έρευνας προκύπτει ότι οι 7 στους 10 (70%) πολίτες θεωρούν ότι η Ελλάδα δεν κινδυνεύει σήμερα από το Ισλάμ.

Τέλος, από τους συμμετέχοντες στην έρευνα ζητήθηκε να συγκρίνουν τον Χριστιανισμό και το Ισλάμ, με βάση πέντε πιθανά χαρακτηριστικά τους. Από την εν λόγω σύγκριση διαπιστώνονται τα εξής: ο Χριστιανισμός θεωρείται ότι «σέβεται περισσότερο τις γυναίκες» (83%, έναντι 7% του Ισλάμ), είναι «πιο ειρηνική θρησκεία» (73%, έναντι 3%), και ότι μάλλον «δημιούργησε μεγαλύτερο πολιτισμό» (64%, έναντι 9%). Αντίθετα, το Ισλάμ φαίνεται να έχει μεγαλύτερη σχέση με την «πολιτική» (42%, έναντι 27% για τον Χριστιανισμό), ενώ παράλληλα θεωρείται και πιο «δογματικό/αυστηρό» θρήσκευμα (82%, έναντι 5%).

Η ανέγερση τζαμιού στην Αθήνα

Το ζήτημα της ανέγερσης μουσουλμανικού τεμένους στην Αθήνα, επανέρχεται για άλλη μια φορά τα τελευταία χρόνια στην επικαιρότητα. Σχετικά με αυτό το θέμα, η διαχρονική παρακολούθησή του, με βάση τη σχετική χρονοσειρά του Βαρομέτρου της Public Issue, υποδεικνύει ότι κατά την τελευταία πενταετία (2006-2010), έχει συντελεστεί μια αρνητικότερη μετατόπιση της κοινής γνώμης.

² Ο όρος «σύγκρουση πολιτισμών», απορρέει από την θεωρία του Σάμιουελ Π. Χάντιγκτον, όπως αυτή αναπτύχθηκε στο βιβλίο του «The Clash of Civilizations. Remaking of world order», Simon and Schuster, 1996.